

(Нови Репортер, Бањалука, 28. 9. 2011)

Осмог септембра ове године бивши припадник резервног састава СЈБ Коњиц Миралем Мацић признао је у Суду БиХ да је у мају 1992. године, по наредби претпостављених, убио једног српског цивила на подручју Коњица, док је негирао остале тачке оптужнице у којима се терети да је убио још два српска цивила и учествовао у мучењима Срба у логорима у Коњицу, за шта су, иначе, већ раније осуђена тројица Бошњака у Хашком трибуналу. Овај догађај можда не би био од великог значаја за правду да Мацић на истом судском рочишту није обелоданио и имена наредбодаваца убистава, те најавио да ће открити улоге утицајних Бошњака у заташкавању убијања, протеривања и мучења Срба у логорима на подручју Коњица.

Од злочинца до покајника

Мацић је, иначе, познат по томе што је већ одслужио казну затвора за убиство српске породице Голубовић у јулу 1992. године. Пред Кантоналним судом у Мостару 2004. године осуђен је за убиство угледних професора Власте и Ђуре и њихово двоје деце, четворогодишњег Петра и шестогодишњег Павла. При томе је посебно застрашујуће да је старији дечак преживео убиство родитеља и брата, побегавши у станицу полиције у Коњицу, да би одмах након тога био „изручен“ Мацићу који је дечака убио. У процесу за масакр Голубовића, било је оптужено и неколико надређених Мацићу, али су сви ослобођени, пошто је суд закључио да је Мацић убијао без ичије наредбе. Међутим, суочен са оптужбама за остале злочине одмах по одслужењу казне у Мостару, Мацић је решио да, како сам каже, открије пуну истину.

Мацић признаје једно од три убиства која му се стављају на терет у оптужници Тужилаштва БиХ. У својој изјави он каже да јесте убио Срђана Копривицу, али тврди да је то учинио по налогу највиших ратних полицијских функционера у Коњицу Јасмина Гуске и Шевка Никшића, који је амицић федералног премијера Нермина Никшића. Није

Пише: Слободан Дурмановић
понедељак, 03 октобар 2011 11:22

моја намера да увлачим у овај случај федералног премијера, него да изнесем одбрану свог клијента који тврди да су одговорни наредбодавци и даље заштићени и на важним позицијама. Ова тврдња је само почетак“, каже за “НР” Мацићев адвокат Душко Томић. У поменутој оптужници, Мацић се терети за три убиства старих и немоћних Срба после заузимања села Брадина од стране јединица ТО РБиХ, МУП-а РБиХ и ХВО-а. Срђан Копривица је био рањен у главу и лежао је у једној кући. Током претреса терена је изведен из куће и отеран ка центру Брадине, где су заробљени цивили окупљени и потом приморани да иду ка оближњем тунелу. Мацић је признао да је извео Копривицу из колоне, удаљио се с њим од пута и потом га убио хицима у леђа.

Мацић, међутим, није признао убиство Драге Куљанина који је, такође, потеран у колони Срба из Брадине према тунелу. “Ударали су га, па је он пао, након чега су наставили да га туку. Он се подигао и наставио да се креће у колони, али је већ након 200 метара поново пао, а хрватско-муслимански војници су пришли и претукли га. Подлегао је повредама и остао да лежи на путу. Истог дана убијена су и његова два сина”, наводи се у оптужници. Треће убиство које се на терет ставља Мацићу догодило се у коњичком селу Ситник почетком јуна 1992. Убијени слабо покретни и готово слепи старац Мићо Јањић имао је више од 80 година. “Мацић одбацује кривицу за једно убиство, а за друго тврди да је прави убица сведок који њега терети за ово убиство”, каже Томић.

Сведок који Мацића терети за убиство Јањића, како се може закључити увидом у списе, зове се Осман Карић звани “Боца”, током рата припадник ТО РБиХ у Коњицу. Мацић, међутим, тврди да је Карић, у намери да спаси себе, своје убиство приписао Мацићу.

Тврдећи, дакле, да су све остале оптужбе против њега монтиране - осим оних које је сам прихватио - Мацић је најавио да ће током сведочења показати да је за све злочине одговоран тадашњи врх војно-полицијске и цивилне власти у Коњицу. Та сазнања описао је у својим забелешкама на нешто више од 50 страна свеске А4 формата које је приложио у судске списе, називајући их својим дневником.

“Дневник” Миралема Мацића

Тај спис Мацић почиње запажањем да је 1994. године у Коњицу он, практично, ослобођен кривице за сва дотадашња убиства. “Пустили су ме из затвора да и даље убијам. Они су и тада знали за сва убиства која сам починио, али нису ме судили за њих. Да су ме тада осудили и за остало што сам урадио, добио бих највише 15 година

затвора. Када су ме пустили из затвора, био сам само стотињак метара удаљен од полиције и тужилаца, али нису ме судили. Не, они мене сада желе да суде испочетка. Они желе да на мени прикрију остале убице и наредбодавце, јер мисле да сам ја већ био 12 година у затвору, па је мени свеједно. Али, није ми свеједно. Ја сада због своје деце желим да кажем шта се и како се десило. Желим да моја деца сазнају од мене шта ја јесам урадио и зашто сам то урадио“, написао је Мацић у својим белешкама у које је “НР” имао увид.

У тим списима открива како су на подручју Коњица наређивана и извршавана убиства Срба, разоткривајући ланац командне одговорности и саучесника у убијању Срба у околним селима. “Тачно је да сам учествовао у нападу на Брадину. Ми смо постројени дан раније, 24. маја 1992. године и то нам је био политички задатак да нападнемо Брадину... Убио сам Срђана Копривицу, али урадио сам то по наређењу Шевка Никшића, који је био заменик командира СЈБ Коњиц, али је фактички имао сву власт. Ја сам тада имао 22 године. Мени су наредили да палим и убијам, а сад ми суде. Веровао сам Шевки Никшићу да све што он каже, мора да се и уради. Мислио сам да тако треба. Сада видим да желе од мене да направе монструма... Брадину смо спалили 12. јула 1992. године, јер су нам рекли да су Срби криви за убиство наших људи у Реповцима. Сада знамо да их нису убили Срби, него наши. Али, тада нисмо знали. Нама су рекли да су криви Срби из Брадине и ми смо кренули на Брадину, ловили смо их, они су бежали, скривали су се и у тунел, а ми смо их проналазили и убијали. Ко је више убијао, више је и напредовао“, пише Мацић у својим белешкама.

На једном месту чак детаљно описује и случај одсецања главе једном Србину и одношење одсечене главе у команду у Коњицу где су наводно биле присутне главне политичке и војне вође. “Злочини у Коњицу су били јавни, ништа није скривано, сви су знали. Желим да их све позовете и да их гледам у очи док сведоче”, написао је Мацић у свом предлогу Суду БиХ, наводећи дугу листу сведока чије позивање сада тражи од свог адвоката Душка Томића.

Листа сведока и Тужилаштво БиХ

Листа сведока које Мацићева одбрана намерава да позове у судницу ради разоткривања истине о злочинима над Србима на подручју Коњица веома је занимљива. На тој листи се, између осталих, налази Муниб Халиловић, помоћник шефа Одељења Тужилаштва БиХ за ратне злочине, који је 1994. године био именован за заменика основног јавног тужиоца у Коњицу, а 2000. године напредовао до места председника Основног суда. Ту је и судија Суда БиХ Мира Смајловић која је за судију суда у Коњицу

изабрана 1994. године, да би 2003. године постала председница тог суда. На листи сведока чије позивање Мацић тражи је и Јасна Џумхур, актуелни омбудсман за људска права БиХ. Елем, Мацић у свом дневнику тврди да Халиловић, Смајловић и Џумхур знају много о прикривању злочина над Србима у Брадини од 1992. до данас и да ће он то доказати током њиховог сведочења у судници Суда БиХ.

Председник Удружења српских логораша са седиштем у САД и Канади Зоран Ђорђевић, родом из Брадине, такође износи сличне оптужбе на рачун Јасне Џумхур, која је током рата обављала дужност члана Комисије РБиХ за размену заробљеника. „Позвао сам Јасну Џумхур у јесен 2007. године, када смо пошли да радимо ексхумацију у селу Блаце, пошто су ми два радника комуналног предузећа у Коњицу, које је она током рата водила горе, рекли да зовем Јасну. Они су ми рекли да су она и други радници посипали лешеве кречом и неком киселином и спаљивали их на лицу места, а да су они касније купили остатке и носили у реку Ракитницу да баце. Када сам је назвао, представио сам се и питао је да нам покаже где су остаци, она је рекла да ништа не зна и да је се оканемо. Тада смо на лицу места нашли трагове паљења лешева на бетонским плочама од кућа које нису биле завршене, али том приликом нисмо нашли ниједан леш. Очекујем да је суд позове на одговорност, јер је прикривање злочина такође злочин“, категоричан је Ђорђевић.

Како „НР“ незванично сазнаје, након Мацићевог прозивања, у Тужилаштву БиХ отворена је истрага против неколико ратних војних, полицијских и цивилних вођа са подручја Коњица, у оквиру које би требало да буде саслушана и Јасна Џумхур. Истрагом су обухваћени већ поменути Јасмин Гуска и Шевко Никшић, као и Амир Бегевић, актуелни комесар полиције Херцеговачко-неретванског кантона. Ту су, затим, војни команданти Есо Рамић и Омер Борић, као и вођа хрватских јединица у нападу на Брадину Звонко Зовко, који је још у Хашком трибуналу поменут као особа одговорна за тај напад и за затварање заробљеника, а који се наводно већ дуже време крије у Хрватској. Истрагом би, такође, требало да буде обухваћен и ратни вођа СДА и шеф Кризног штаба у Коњицу др Русмир Хаџихусеиновић, лекар специјалиста који данас држи приватну амбуланту у Коњицу.

Зоран Ђорђевић истиче да, након пресуда Хашког трибунала за злочине над Србима у логорима на подручју Коњица, пред правосуђем у БиХ нико од локалних ратних функционера није одговарао за ове злочине. А међу онима који су ислеђивали српске логораше помиње још једног актуелног тужиоца Тужилаштва БиХ, Џевада Муратбеговића, који је од 1993. до 1995. године године вршио функцију окружног војног тужиоца у Окружном војном тужилаштву у Мостару - одељење Коњиц.

Злочини над Србима у Коњицу – сведочење једног инсајдера

Пише: Слободан Дурмановић
понедељак, 03 октобар 2011 11:22

Можда је баш због толиког присуства коњичког ратног кадра у Тужилаштву БиХ, тешко подићи оптужнице за злочине над Србима на подручју Коњица. “Само да напоменем да су још пре три године ухапшени Алмир Падаловић и Реџо Балић због убистава Срба, али до данас нису оптужени. Лично мислим да је велика грешка што је дошло до супензије главног тужиоца Милорада Барашина, јер и оно мало оптужница подигнуто је након што је он поново отворио истрагу за злочине у Коњицу”, сматра Ђорђевић. Реч је, заправо, о Барашиновом покушају да отвори широку истрагу на подручју Коњица која се темељи на обимном доказном материјалу који је у Тужилаштво БиХ проследио МУП РС, након што је пре две године одлазећи шеф Одељења за ратне злочине Дејвид Швендимен затворио истрагу против Вахида Алагича, Фаика Шпаге и Зије Ланџе. “Имали смо изузетно добру сарадњу са Тимом МУП-а РС за истраживање ратних злочина и са Тужилашвом БиХ док је на челу био Барашин. Но, у случају хапшења, па пуштања особа као што су Алмир Падаловић и Реџо Балић, испоставило се да је тужилац Весна Будимир изгледа заштитила осумњичене и ми смо спремни да против ње поднесемо тужбу. Ми смо доставили доказе о бројним злочинима и у логорима у Коњицу и за остале злочине, али нико у врху те власти није одговарао”, закључује Ђорђевић.

Иронијом судбине, испало је да ће тек покајничко сведочење Миралема Мацића можда помоћи да се дође до правде за српске страдалнике. Но, да би се то омогућило, изгледа да ће власти ФБиХ неко морати да примора да заштите инсајдера Мацића и његову породицу од учесталих претњи, укључујући и претњу ликвидацијом, а да, истовремено, уклоне “невидљиву” заштиту са некадашњих и садашњих високопозициони- раних функционера са подручја Коњица. Ипак, ништа од тога неће бити делотворно ако у Тужилаштву БиХ са истрагом буду одуговлачили, као што су то до сада чинили, чекајући да осумњичени помру један за другим.

Првоосумњичени Јасмин Гуска први је и преминуо, и то изненада 23. септембра ове године. Човек који је у рату задобио велико поверење власти у Сарајеву, укључујући и самог Алију Изетбеговића, тако није стигао да одговори на бројне оптужбе Срба, а готово да није било изјаве сведока у којој се Гуска није по злу помињао. Притом је остала упечатљива његова “порука” подређенима док су мучили заробљене Србе, а која је, према изјавама сведока, дословце гласила “Ј.....е им мајку четничку”.

Све у свему, у Тужилаштву БиХ могу да одахну јер ће имати још мање посла, а српски страдалници из Коњица могу само да се надају да ће њихови мучитељи и убице можда једног дана бити кажњени. И то је “правда” у БиХ.